

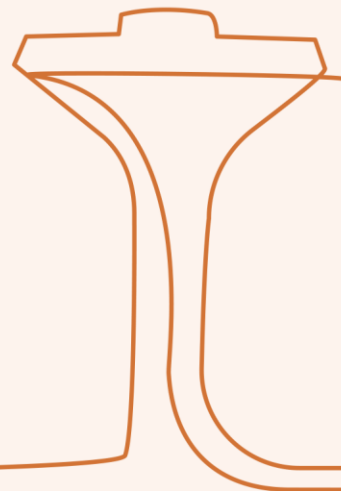
Nivå 4

SeQF

Mätar- tekniker VA

Version 2.1
2023-09-20

Kompetensstandard

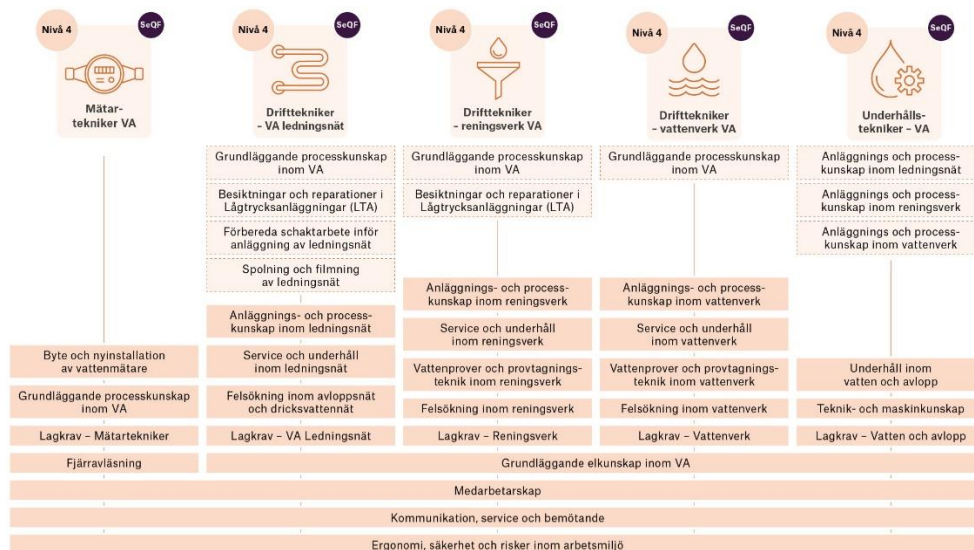
Mätartekniker VA

Mätartekniker VA har utvecklats av Sobona i samverkan med Nordiskt Valideringsforum och yrkeskunniga inom området. Kvalifikationen består till sin helhet av sju sammanhängande delkvalifikationer. Delkvalifikationerna, som är en beskrivning av vad en individ förväntas förstå, veta och kunna utföra inom ett specifikt avgränsat område relevanssäkras gällande innehåll vart fjärde år.

Kvalifikationen *Mätartekniker VA* syftar till att skapa förutsättningar för fördjupad kartläggning, synliggörande och erkännande av strukturerat lärande på arbetsplatsen, validering av befintliga medarbetare, skapande av utbildningar eller andra kompetenshöjande insatser samt för kravställande i upphandlingar. Målet är att säkerställa kunskaper till rätt nivå i målgruppen vid rekrytering, kompetensutveckling och för att uppfylla kvalitetskrav ställda i bland annat upphandlingar. Vidare kan den öppna upp för samverkan mellan olika aktörer i syfte att utveckla och hitta nya vägar gällande kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Mätartekniker VA är sedan 2023 inplacerad som en kvalifikation på SeQF-nivå 4. Vid godkänt resultat genereras ett yrkesbevis.

Kvalifikationen ingår som ett av flera områden med olika nivåer och inriktningar inom Sobonas partsgemensamma branschvalideringsmodell inom vatten och avlopp.

Om yrkesrollen

Den huvudsakliga arbetsuppgiften för en mätartekniker är att byta och installera vattenmätare hos kund. Då arbetet ofta utförs i form av ensamarbete så kräver rollen ett stort mått av självständighet och ansvar. Rollen kräver att man kan planera, värdera information och uppkomna situationer, samt utföra sina arbetsuppgifter inom utsatta tidsramar. I rollen ingår mycket kundkontakt vilket kräver hög social kompetens. Vidare krävs god kunskap om lagkrav och riskanalys för att kunna utföra arbetet på ett korrekt och säkert sätt.

Målgrupp

Mätartekniker VA riktar sig till individer som redan arbetar inom branschen i syfte att ge erkännande till befintligt kunnande men också för att identifiera eventuella kompetensutvecklingsbehov. Nyanställda ska också ses som en primär målgrupp i syfte att strukturera och säkerställa lärande. Andra målgrupper är utbildningsanordnare av olika slag, såväl som branschen själv, i syfte att skapa förutsättningar för intresserade individer att hitta en väg in i branschen.

Nivå

Varje enskild modul i profilen motsvarar SeQF nivå 3 eller 4. Det ackumulerade och sammantagna kunnandet ger ett kunskapsdjup och en färdighetsnivå motsvarande SeQF-nivå 4. Nivån sätts framför allt utifrån djupet på de kunskaper och färdigheter som behövs samt den självständighet i utförandet av arbetsuppgifterna som krävs.

För SeQF-nivå 4 innebär det att individen har fördjupade kunskaper inom ett specifikt område, vilket innefattar att välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder för att utföra definierade uppgifter inom givna tidsramar. Individen kan ta initiativ, reflektera och organisera och utföra uppgifter självständigt, kritiskt värdera, förhålla sig till och dra slutsatser gällande valet av källor och gemensamma resultat. Individen kan också ta ansvar i samarbete med andra och i viss utsträckning leda och utvärdera andras arbete. Läs gärna mer om SeQF på Myndigheten för yrkeshögskolans hemsida: <https://www.myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer>

Relevanssäkring

Branschen gör en årlig översyn av kvalifikationen. Vart fjärde år genomförs en ny relevanssäkringsprocess där en nationell panel ser över och godkänner innehållet. Panelen består av personer från relevanta organisationer och områden, till exempel:

- Bransch
- Fackförbund
- Arbetsgivare
- Formell utbildning
- Icke formell utbildning
- Arbetsförmedling
- Forskningsinstitut
- Handledare/bedömare
- Validander

Relevanssäkringsprocessen avslutades med ett samsynsmöte 2023-09-20. I processen har följande organisationer deltagit med representanter: ELVA AB - Yrkehögskolan SKY, Kalmar vatten AB, Karlskrona kommun -avd. VA, Kommunal, Kretslopp Vatten Göteborg Stad, Laholmsbuktens VA AB, LUMRE - Luleå MiljöResurs AB, MIVA - Miljö och Vatten i Örnsköldsvik Aktiebolag, Nacka vatten och avfall AB, NODAVA - Norra Dalarna vatten och avfall AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, Svenskt Vatten AB, Uppsala Vatten & Avfall AB, Österlen VA AB samt Sobona AB.

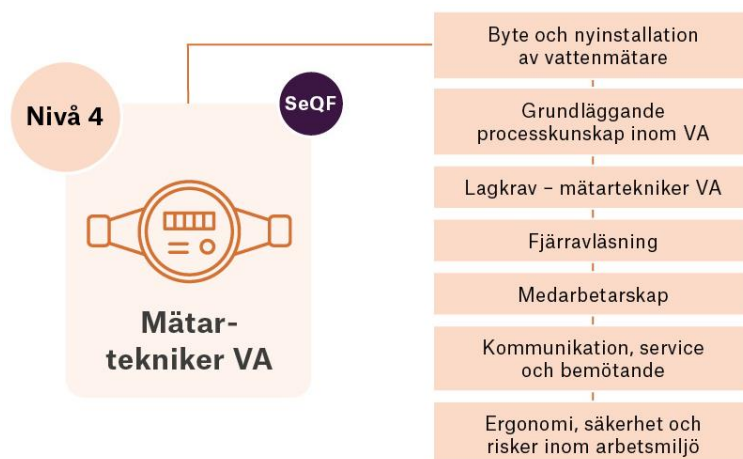
Validering med OCN-metoden

Kunnandet inom *Mätartekniker VA* kan valideras i en formativ process där insamling av underlag för bedömning kan ske parallellt med lärande i olika former. Valideringsprocessen kan även ske summativt. Det innebär att befintliga kunskaper och färdigheter stäms av i form av exempelvis teoretiska kunskapsfrågor och observation av färdigheter. Oberoende av valideringsprocess, utförs bedömning av kunnande av godkända bedömare från branschen och som kvalitetssäkras genom OCN-metoden. OCN-metoden lever upp till de kvalitetskrav som finns beskrivna i kvalitetsmanualen för Sobonas

branschvalideringsmodell. Resultat av valideringen kan resultera i ett kompetensintyg för uppnådda moduler (som man sedan kan bygga vidare på) alternativt ett yrkesbevis vid alla obligatoriska moduler uppnådda i profilen.

Innehåll

Nedan beskrivs vilka kunskaper respektive färdigheter som omfattas inom *Mätartekniker VA*. De har samlats i sju delkvalifikationer för att underlätta läsandet.

Bilden visar de delkvalifikationer som ingår i yrkesprofilen.

Byte och nyinstallation av vattenmätare

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för olika typer av mätare, hur de styrs, digitala system för inkoppling och uppkoppling för fjärravläsning.
- Ge exempel på risker som måste beaktas vid byte och/eller nyinstallation av vattenmätare.
- Redogöra för dokumentation som skall upprättas i samband med byte eller nyinstallation av vattenmätare.
- Redogöra för lagerstatus för vattenmätare och tillbehör samt hur materialbeställningar sker i organisationen.
- Redogöra för hur samplanering, respektive brist på samplanering kan påverka arbetet.
- Redogöra för hur avbrott hos kund samt avstängning av nät planeras och informeras.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Planera, göra riskbedömning och förbereda byte eller nyinstallation av vattenmätare.
- Planera, anpassa och omprioritera arbetet med hänsyn till resurser, underhållsplaner, lagar och föreskrifter samt uppkomna situationer.
- Utföra kontroller av befintlig installation, hantera eventuella brister eller driftstörningar.
- Säkerställa att vattnet är avstängt och mätare avläst innan påbörjat arbete.
- Utföra byte eller nyinstallation av mätare enligt rutiner på ett korrekt och säkert sätt.
- Utföra efterkontroll av utfört arbete och säkerställa ett gott resultat.
- Arbeta med problemlösning utifrån behov, mandat, behörighet och konsekvensanalys.
- Arbeta proaktivt genom att föreslå förbättringar i förebyggande syfte.

- Utföra erforderlig dokumentation för planering, genomförande, avvikelser och uppföljning.
- Hantera och underhålla förekommande verktyg, redskap och maskiner på ett korrekt och säkert sätt.
- Använda rätt säkerhetsutrustning på ett för ändamålet korrekt sätt.

Grundläggande processkunskap inom VA

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Beskriva vattnets ständiga rörelse mellan hav, atmosfär, landområde, grundvatten och levande organismer (hydrologiska cykeln).
- Beskriva dricksvattnets, spillvattnets, respektive dagvattnets väg genom hela processen.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Reflektera över grund- och ytvattnets uppkomst och människans beroende av rent vatten.

Lagkrav – Mätartekniker VA

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Ge exempel på olika lagar och föreskrifter inom miljö- och arbetsmiljöområdet och hur de påverkar och reglerar arbetet.
- Förklara vad ett återströmningsskydd är och hur det påverkar arbetet.
- Ge exempel på livsmedelsföreskrifter som reglerar arbetet inom vatten och avlopp.
- Förklara hur säkerhetslagstiftningen påverkar arbetet vid säkerhetsklassad anläggning inom vatten och avlopp.
- Förklara vad lagen om allmänna vattentjänster (LAV) innebär och hur det påverkar arbetet inom vatten och avlopp.
- Förklara vad Allmänna bestämmelser VA (ABVA) innebär.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Förhålla sig till de riskbedömningar som görs utifrån lagkrav och olika föreskrifter kopplat mot arbetsmomenten inom vatten och avlopp.

Fjärravläsning

Nivå 4

Kunskap

Individen ska kunna:

- Beskriva principen för fjärravläsning
- Redogöra för användning av data som fjärravläsning genererar
- Redogöra för felkällor i insamlade data vid fjärravläsning
- Redogöra för vad som ska dokumenteras och rapporteras samt vikten av att det görs vid rätt tid och når rätt mottagare.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Säkerställa att kommunikation fungerar mellan sändare och mottagare
- Stödja andra att förstå symboler och vanliga orsaker till felkoder på mätare
- Hantera arbetsplatsens olika digitala system för dokumentation och rapportering, samt använda ett för alla tydligt och korrekt yrkesspråk.

Medarbetarskap*

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Reflektera över sin roll och ansvar som medarbetare i förhållande till kollegor, ledning och kunder.
- Reflektera över hur samarbete mellan kollegor kan stärka en grupp och organisation.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Följa regler för arbetstider, närvaro och frånvaro.
- Planera, genomföra och utvärdera egna arbetsuppgifter.
- Identifiera egna styrkor och utvecklingsmöjligheter som del i en arbetsgrupp.
- Ta initiativ och bidra med egna lösningsförslag inom egna befogenheter.
- Skilja på det privata och det professionella i sitt uppdrag.
- Ta egna initiativ till lärande och utveckling.

Kommunikation, service och bemötande*

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Beskriva olika typer av kommunikation och vikten av anpassning utifrån situation och målgrupp.
- Förklara begreppet och betydelsen av icke-verbal kommunikation.
- Förklara skillnaden mellan privat, personligt och professionellt ur ett bemötandeperspektiv.
- Beskriva sambandet mellan god kunskap om arbetsplatsens varor/tjänster och leverans av god service.
- Beskriva innebörd och betydelse av god service och gott kundbemötande.
- Ge exempel på hur konfliktsituationer kan hanteras utifrån ett professionellt perspektiv.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Anpassa kommunikation utifrån situation och/eller målgrupp.
- Säkerställa samsyn med kund och återkoppla i tid enligt överenskommelse.
- Tillämpa god service, bemötande och förhållningssätt utifrån arbetsplatsens styrdokument.
- Uppträda professionellt och med respekt i mötet med andra människor.
- Hantera stressiga situationer med bibehållet fokus på god service.

Ergonomi, säkerhet och risker inom arbetsmiljö*

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för begreppet ergonomi ur ett fysiskt, organisatoriskt och socialt perspektiv.
- Förklara varför det är viktigt att arbeta ur ett ergonomiskt perspektiv.
- Redogöra för betydelsen av, och syftet med, återhämtning och friskvård för det allmänna välbefinnandet.
- Resonera kring ansvar och samverkan för arbetsmiljön på arbetsplatsen.
- Redogöra för arbetsplatsens säkerhetsrutiner och skyddsutrustning vid händelse av tillbud, olyckor och brand.
- Redogöra för arbetsplatsens rutiner och rapportering vid situationer kring hot och våld.
- Beskriva hur man kan förebygga risker om hot och våld.
- Beskriva innebörden av och rutiner vid ensamarbete.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Arbeta förebyggande för att uppnå en balanserad fysisk, organisatorisk och social arbetsbelastning.
- Utföra arbetsmoment ur ett ergonomiskt perspektiv och med hänsyn tagen till det personliga välbefinnandet.

* Relevanssäkrade moduler som ingår i Nordiskt Valideringsforums Kompetenser för arbetslivet